

Laitisen mukaan me suomalaiset olemme kovia säästämään lehtiä. "On saatettu säästää seitsemän vuotta sanomalehteä, kun siinä on jokin kiinnostava juttu, jota ei ole ehtinyt vielä lukea."

Kellarivarastot ovat Maria Laitisen tyyppilisin järjestelykohde. "Eniten minua huvittavat varaprintterit."

Lisää? Ei kiitos.

Kaapeissamme pyörivä ylimääräinen tavara on tämän päivän läskiä. Sitä häpeillään, sillä siihen kiteytyy niin paljon kielteistä.

TEKSTI NIKLAS THESSLUND KUVAT JUUSO WESTERLUND JA NIKLAS THESSLUND

TUNNUSTETAAN SE nyt heti. Olen hamstraaja. Haalin mieluummin kuin luovun. Kellarivarastomme erikoisuus on jo vuosia ollut suuri jätessäkki, joka on kauttaaltaan rispaantunut ja ratkeillut sieltä täältä rikki. Säkki on täynnä farkkuja, 25 paria ainakin. Ne ovat kaikki keskenään samanlaisia keskisinisiä Leviksiä. Yksiäkään ei ole ostettu uutena, vaan kaikki ovat kirpputoreilta. Kokoelmalle on kaksi syytä. Ensinnäkin olen etsinyt täydellistä paria – turhaan. Toinen syy on vielä järjettömämpi. Kun näen oikeanlaiset Levikset kirpputorin rekissä, suhtaudun niihin kuin kodittomaan kisaan. Ajattelen, että minun täytyy pelastaa pari hyvään kotiin.

Hullua. Ja ärsyttävää. Samaan aikaan luen kuitenkin kadehtien ihmisistä, jotka ovat pystyneet karsimaan omaisuutensa vaikka vain sataan tavarahan. En silti ole yksin. Tuntuu, että kirpputorilöydöistä täyttyvä koti ja samaan aikaan ylimääräisestä tavarasta ahdistuva mieli on kolmekymppisten uusin elintason sairaus. Pahemminkin voisi silti olla. Paljonkin.

SATAVUOTIAS helsinkiläiskoti näyttää siltä kuin sisään olisi ajettu tavaraa kauhakuormaajalla. Yksin lastenhuoneen kirjahyllyssä on sivukirjaston verran kirjoja. Ikean tammenvärisiä Malmen-lipastoja

on joka puolella 400 neliön asuntoa, välillä parikin lipastoa päällekkäin. Siellä täällä lipastojen välissä on luultavasti talon alkuperäisiä, tummia ja jyrkeviä vitriinejä lasikokoelmineen. Aivan kuin talo asukkaaneen olisi ollut vuosikymmeniä talviunilla ja lähtenyt heti herättyään Ikeaan. Viime syksynä Kuluttajatutkimuskeskus selvitti perusturvan riittämättömyydestä käytävään keskusteluun liittyen millainen on minimikulutustaso, jolla tänä päivänä tulee toimeen ja voi osallistua elämään yhteiskunnassa. Tutkimuksessa listattiin ne tavarat ja niiden lukumäärät, joiden omistamisen katsottiin kuuluvan kohtuulliseen elämään. Selvisi, että yksin asuvan alle 45-vuotiaan kohtuulliseen elämään kuuluu 260 tavaraa. Neljä syvää lautasta ja neljä matalaa, neljä kahvikuppia ja kaksi mukia – ja niin edelleen. Tässä arvoasunnossa on 260 esinettä jo eteisessä. Televisiohuoneessa sohva on jäänyt vaate- ja pyyhevuoren alle, mutta pöydällä pyörii perheen lomakuvia sähköisessä kehysessä. Kodinhoitohuoneessa pyykkiä ja rättejä roikkuu jokaisen oven päällä ja jokaisessa rivassa. Lattian nähdäkseen tarvitsisi lumikolaa. Olohuoneessa on senkki, jonka päällä on maljakoita, lasten lelukoreja ja piirustuksia, työkaluja ja pyykkejä. Kaiken keskellä on ikivanha pölyinen kehys. Sen

lasin alla on neulalla taustapahviin kiinnitettyjä kuivattuja perhosia. Kaiken kaaoksen keskellä istuu kaksi naista lajittelemassa leluja. ”**M**ARIA ON VÄHÄN kuin sosiaalityöntekijä”, sanoo toinen leluja lajittelevista naisista. Hän tarkoittaa vieressään hääräävää **Maria Laitista**. Laitinen on järjestelijä, professional organizer. Hän auttaa ihmisiä hankkiutumaan eroon ylimääräisestä roinasta ja järjestelemään jäljelle jääneen järkevasti. Järjestelijä jos kuka on esimerkki siitä, että me suomalaisetkin alamme hukkaa roinaan. Reilu vuosi sitten järjestelijäksi ryhtynyt Laitinen sanoo käyneensä järjestelyssä noin sadassa kodissa. Kevät on sesonkiaikaa: Laitisen asiakkaaksi on nyt kahden kuukauden jono. Lasitetun verannan lattia on täynnä erivärisiä muovikoreja, niitä, joissa yleensä säilytetään lapsia ja pipoja päiväkodin eteisessä. Nyt koreissa on lasten pienleluja. Yhteen on lajiteltu autot, toiseen sotilaat, kolmanteen legot, neljanteen pokemonit. Koreja on kolmisenkymmentä. Laitinen ja hänen asiakkaansa järjestävät lastenhuonetta. ”Ensin tavarat lajitellaan, sitten vasta

Tutkimuslaitos Global Footprint Network laskee, paljonko ihmiskunta käyttää vuodessa luonnonvaroja. Viime vuonna varat loppuivat elokuussa.

Maria Laitisen järjestelytaito on peräisin ennen kaikkea 13 vuoden ajalta kotiäitinä. "Kotona mulle riittää, että kodin saa tarvittaessa kuntoon puolessa tunnissa."

Suuret ikäluokat on sukupolvi, joka on sekä syönyt kakun että säästänyt kakkukynttilät.

näkee, mitä niille käy", Laitinen sanoo.

Hänen mukaansa tärkeintä on luoda kategorioita ja järjestää säilytys niiden mukaan. Näin järjestys on helpompi pitää yllä.

"Tämä on kodin perintöä. Äitini on kova heittämään turhaa pois, ja isä taas järjesteli työkseen firmojen talouksia", Laitinen sanoo.

"Tarkoitus ei ole kävellä asiakkaiden yli, vaan saada heidät miettimään, mitä kaikkia tavaroitaan he oikeasti käyttävät."

Laitinen oli pitkään pääkaupunkiseudun ainoa järjestelijä, mutta huhtikuussa hollantilainen Anne te Velde-Luoma koulutti 15 uutta järjestelijää. Laitisen mukaan Yhdysvalloissa ammattijärjestelijöitä on jopa 4000.

Aina välillä Laitisen työ on vaikeaa.

Nytkin hän nappaa lattialta muovisotilaan ja ehdottaa sen heittämistä roskiin, sillä sotilaalta puuttuu toinen jalka.

"Kyllähän sotilas nyt ilman toista jalkaa pärjää", sanoo talon asukas ja Laitisen asiakas ja säästää lelun.

Hän ei halunnut nimeään, kuvaansa tai kotiaan lehteen. Laitisen mukaan tämä on yleistä. Se taas kertoo paljon suhteestamme tavaraan tänä päivänä.

R OINASTA ON TULLUT tämän päivän läskiä. Ei tarvitse kuin avata mikä tahansa lehti tai televisiokana-

va, niin pian siellä on joku, joka on juuri hypännyt oravanpyörästä tai kertoo kuluttavansa muuten vain eettisesti ja niukasti, ostavansa vanhaa ja kunnostavansa kierrätettyä. Emme ole koskaan olleet näin tietoisia maailmasta, ympäristöstä tai kulutuksestamme.

Tiedämme esimerkiksi sen, että on olemassa tutkimuslaitos Global Footprint Network, joka laskee, kuinka paljon ihmiskunta käyttää vuoden aikana luonnonvaroja. Laitoksen mukaan kulutimme viime vuonna luonnon tuottamat varat loppuun 21. elokuuta. Tahti on kiihtynyt nopeasti, vielä kaksi vuotta sitten luonnonvarat riittivät syyskuun loppupuolelle.

Ylimääräisen tavaran omistamista häpeillään, sillä roinaan kiteytyy kaikki se, joka meitä on viime vuosina närkästyttänyt: massatuotanto (aivan varmasti), tarpeeton kuluttaminen (ehdottomasti), ilmastohaitat (tietenkin), työntekijöiden huonot olot (epäilemättä), sotkuisuus (no eipä!) ja kierrättämättömyys (siksihän ylimääräistä tavaraa on).

Ä ITINI ON KARJALASTA ja säästänyt aina kaiken. Minulle on opettettu, että mitään ei saa heittää pois, vaan kaikesta vanhasta voi aina askarrel-

la jotain, kortteja vaikka", Laitisen asiakas sanoo ja jatkaa Duplojen pudottelua koreihin.

"Haluaisin opettaa lapsille, että kaikkea ei tarvitse säästää, opettaa tasapainon kulutuksen ja pois heittämisen välillä."

Laitinen on käymässä nyt toista kertaa. Ensimmäisellä kerralla he järjestivät yläkertaan, ja nyt on lastenhuoneen vuoro. Perhe pyysi Laitista apuun aikapulansa takia. Kaksilapsisen perheen vanhemmilla on vaativat työt sekä satavuotias talo täynnä uutta ja asiakkaan äidin vanhaa tavaraa.

Yhden kuusituntisen päivän hinta ennen kotitalousvähennystä on 289 euroa. Päivässä ehtii yleensä järjestellä yhden huoneen. Lastenhuone tulee nyt lähes valmiiksi, mutta se riittää. Laitinen sanoo, että järjestelyä tärkeämpää on saada asiakas ymmärtämään, kuinka järjestys saadaan aikaan ja pidetään yllä.

"Tärkein neuvoni on aina ollut se, että ostopäätöstä on mietittävä kaupassa kolme kertaa. Tavarathan eivät sikiä kaapeissa."

PARI KAPPALETTA SITTEN laaditusta listasta jäi puuttumaan yksi olennainen asia. Ylimääräiseen tavararaan kiteytyy suurten ikäluokkien perintö.

Teoria menee näin: Suuret ikäluokat oppivat lapsuudessaan kaksinkertaisen säästäväisyyden. Oli paitsi sodanjälkeinen niukkuus, myös heidän omiin vanhempiinsa sota-aikana painettu oppi siitä, että mitään ei kannata heittää pois.

Työuriensa aikana he taas ovat päässeet nauttimaan ennätyskellisestä vaurastumisesta. Yhtälö on huono. Sukupolvelle, joka oli oppinut säästämään kaiken, tuli yhtäkkiä ennennäkemätön mahdollisuus kuluttaa. Suuret ikäluokat on sukupolvi, joka on sekä syönyt kakun että säästänyt kakkukynttilät.

OMA KERÄILYNI ON KUIN suoraan vanhempieni sukupolvelta: kun halvalla on saanut, olen ostanut, mutta en ole halunnut luopua virheostoksistakaan. Tälle on syynsä: olen jo kauan tiennyt säästäväni farkkuja pojalleni. Mieluummin kuin housuja olen säästänyt muovisäkillistä ajankuvaa.

Yksiä farkkuja hän ei tule saamaan. Kuukausi sitten löysin lähes täydellisen parin. Sen jälkeen en ole edes käyttänyt saati ostanut muita housuja.

Haalimisenkin voi näemmä lopettaa. **D**